

A 16-os honvéd

Kiadja :
A m. kir. beszercebányai 16. honvéd
gyalozrezred történelmi osztálya.

Megjelenik
minden hó 1-én és 15-én.

A lap jövedelme az ezred hadi özvegy
és árva alapját gyarapítja.

Visszapillantás.

Három hosszú év telt el a háború kitorése óta. Kötetekre való esemény játszódt le szemünk előtt. Most az *évfordulón* újra élednek emlékeink, újra szemünk elé varázsolódnak a képek. Látjuk amint agusztus első három napján a vasút, az országot csak úgy ontja a bevonulókat. Nehány nap múlva már hangosak a gyakorlóterek, de ezek a béke gyakorlatok csak rövid ideig tartanak. Augusztus 14-én indul a népfelkelő ezred, 16-án a tábori és végül 23-án a menet ezred. Nem sejtettük, hogy a kissé lenézett pótkeretbeliek rövid időn belül következni fognak.

Nem akadt kishitű köztünk egy sem. Mindenki bizott, mindenki reménykedett s csak kíváncsiskodtunk mikor kerülünk harcba, hogy is lesz az ott a hol emberéletbe megy a játék? Mire való a menet ezred, mi lesz a népfelkelő ezred dolga? Kérdéseinkre gyorsabban kaptuk meg a választ mint gondoltuk. Nem mult el agusztus és mind a három ezred túl volt a tűzkeresztségen.

A tábori ezred agusztus 26-án *Tarnavatkánál* került először tűzbe, a menet ezred agusztus 27-én *Viertszinánál*. Mindkettő a komarowi csatában. Mindkét ezred vitézül állta meg helyét és győzelmesen kergette maga előtt az orosz. Mily vitézül harcoltak a tizenhatosok arra jellemző, hogy *Auffenberg*, volt hadsereg parancsnokunk a *tizenhatosok lendületes rohamait, a közelmultban külön is méltatta.*

Sajnos, az első ütközet is már megkövetelte a maga áldozatait. Több derék harcoson kívül agusztus 29-én esett el ezredparancsnokunk *Hill Ferenc* ezredes.

A komarovi ütközet győzelmesen véget ért. Alig néhány nappal később már a *lemergi* csatában vesznek részt a tizenhatosok. Nehéz napok voltak ezek, de állta helyét mindenki rendületlenül. Egy hétnél tovább harcoltunk itt *Magierow* és *Viszienka* között az ezred majd *Jaworownál* fedezte a visszavonulást. A hadjárat

legsomorubb napjai következtek ezután. A nagy visszavonulás reménytelennek látszó és viszontagságteljes napjaira ki ne emlékezne.

A menetezred a hiányok pótlására beolvadt már a tábori ezredbe, a népfelkelők pedig a *kulikovi* ütközet után Przemysl védőseregébe osztattak be.

A visszavonulás egész szeptember hónapban tartott. Przemysl mögött újra csoportosították a fegyveres erőt és néhány napi pihenés után október 4-én Ófelsége névnapján ismét előre ment a *San* folyóig. Az előnyomulás következtében Przemysl felszabadult az ostromzár alól és népfelkelőink megkapták első és egyetlen pótlásunkat egy menet zászlóaljat.

A *San* parti ütközeteket — a nehéz körülmények és óriási kiterjedés dacára — dicsőségesen harcolta végig az ezred Rudnik, Nisko, Konstantinow Kopkie, Tarnagoránál az oroszok minden átkelési kísérlete a megtört a tizenhatosok éberségén.

A Santól való visszavonulást a mielőzti szakaszon ezredünk fedezte. Ennek folyamánya volt a vég nélküli menetelés, mely semmivel sem volt könnyebb a nehéz ütközet sorozatánál. *Krakóban* egy nap pihenő és aztán ismét előre, *Zagorzice* mellett a cári erdőben 2 heti kemény küzdelemben védte a hadosztály Bécs kulcsát: a krakói várat. Minden támadásra ellentámadás volt részünkről a válasz és az orosz minden erőlködése dacára sem tudott előre nyomulni. Ezután még *Bettonál* védte az ezred ugyancsak *Krakót*. Itt felváltották hadosztályunkat, hogy vasuton eltoljanak harcvernalunk szélső jobb szárnyára, a hol *Limanovánál* már napok óta dúlt az adáz tusa Nekünk jutott osztályrészsül, hogy az ütközésben a döntést meghozzuk. E feladatnak is mennyire feleltünk meg: bizonyítja az eredmény. *Az oroszok hanyat homlok hátráltak és gazdag zsákmányt és nagyszámú foglyot hagytak kezünk között. Az üldözés napokig tartott.*

Most Tarnow előtt találjuk ezredünket majd néhány nap múlva Dobrosyn felé nyomul előre. Decem-ber 22-én utóléjük az ellenséget és az „Önszár” ma-

gaslaton egy rajtatlésszerű támadást hajtott végre. Az ezred létszáma alig felelt meg egy zászlóaljnak és támadásunk mégis sikerült. Három nappal később azonban engedve az orosz tülerő nyomásának visszavonulunk Staszkovkáig, majd december 31-én ismét 2 km-rel hátrább a Biala folyótól keletre fekvő magaslatokra.

1915. újév napján foglalta az ezred ezen vonalat, melyet egészen március 8-ig tartott. Ekkor a szorongatott Przemysl felmentésére támadásba mentünk át melyet 18-án sikeresen megismételtünk és betörtünk az ellenséges állásba. Sajnos, a szomszéd hadosztályok támadásai nem voltak ily eredményesek, minék következtében sikerünket nem használhattak ki, hanem kénytelenek voltak staszkovkai magaslatokon megállni.

Nemsokára március 22-én, hallottuk a szomorú hírt, hogy Przemysl-t feladták és ezzel a népfelkelő ezredünk is orosz fogságba került.

Április végéig bár állásban voltunk elég nyugalmasan telt az idő. Április 25-én megérkeztek a 11. német hadsereg első csapata: a porosz gárda. Ezredünket szűkebb arcvonalra szorították össze és május 2-án már — a gárdával versenyezve az elsőbbségért a *garliczei áttörésnél vesz részt.*

Most diadalról diadalra feltartóztathatatlanul megyünk előre. Rozenbark, Jaszól Kroszno, Radimo, Jaroszlau, Munina, Kalnikov, Kollipini és még számos helység név ezredünk dicsőségét hirdeti.

Június közepén már Horodyskonál ugyanazon a helyen a hol 1914. szeptemberében megkezdtük a nagy visszavonulást — aratnak a 16-osok hervadhatatlan bábérokat.

Nemsokára átlépi hadosztályunk az osztrák határt, hogy most már orosz földön folytathassa dicsőségteljes előnyomulását.

Skierbieszov, Rojoviecz, Bravarovkánál és Osz-

trovnál hiába kísérletezik az orosz hadsereg, hogy feltartóztasson. Legfeljebb néhány napra megállit, de fel nem tartóztathat.

Az Osztownál a mintaszerűen kiépített állások elfoglalásával Bresztrivovszk is esedékessé vált. Tisczac és Wa. Dabrinsszkája közelében megtörik az oroszok utolsó ellenállása, a honvédek rohammal elfoglalják az utolsó erődvonalat és augusztus 26-án reggel elsőnek vonulunk be Brest-Litovszkba.

Frontmegrövidülés következtében feleslegessé vált erőket, közöttük ezredünket is a déli harctérre indítják útnak Lubacsovig gyalog ismét vonaton viszik az ezredeteket.

Időközben az oroszoknak sikerült *Burkanownál* vonalunkat hátranyomni, minék következtében eredeti rendeltetésétől eltérőleg Rohatynba kiszállítanak, majd gépkocsikon Brzezányin keresztül Podhajceig visznek. Ismét 2 nap mulva déli irányban eltolnak, hogy meg szálljuk Bobulince, Kujdanov és Sepowa községtől keletre fekvő magaslatokat és ezzel megkezdődnek a *Strypa* menti harcok.

Még jóformán be sem rendezkedtünk, az oroszok máris megkezdtek támadásaikat. Előbb *Dobropole* község és a *Baba* magaslat tájékán kísérleteznek majd október első felében pergőtűzzel bevezetett gyalogsági támadások következtek. Október 11-én a szomszéd ezred védőszakaszában a 382 sz. magaslaton, nagy áldozatok árán helyi sikereket érnek el, melyeket azonban a rögtön megindított ellentámadásokkal ellensúlyozunk.

Novemberben nekünk szokatlan nagyságú hóvihar dult keletgalicziában. Bár állásainkat és akadályainkat teljesen betemette a hó megmaradtunk a helyünkön, míg az oroszok nem bírva ki az idő viszontagságait, visszamennek a Szereth menti községekben.

A most beállott harci szünetet gazdaságosan hasz-

Névtelen ember története.

Az Ember rendesen szántotta földjét. Hajnali de-regéstől holdébredő estig járt, járt az ugaron. Két ökre előtte, ostorát néha megcsattantotta, kalapját a naphoz igazította és a nagy zöldbeöltöző mezőn és a kis fehér asszonyos, gyerekes házatáján kívül nem törődött semmivel. Az ökre nagyon derék állat volt, amilyen derék csak egy ökrök lehet; nógatas nélkül visszafordult, mikor az ugar végére ért. Az Ember csak ment utána. Az Ember csak a szemét nyitotta nagyra pacsirta-imádkozásos reggeliken, két búsbarna magyar szemét és elnyelte vele az egész nagy kerek világot, az egész nagy zöldelő Életet a megfejthetetlen, kék üvegharang alatt.

Az Ember csak nagyot lélegzett néha, mélyet és hosszan; ilyenkor úgy érezte, hogy a földre kell borulni, vagy repülni, mert szárnya nő, vagy egy szép hangos kurjantással szét kell repeszteni a tüdőt, mert a márciusi földpárázás érthetetlen dolgokat parancsol . . .

Az Ember rendesen szántotta földjét: az Ember boldog volt.

Am a békés falvak fölé gonosz fellegek lopózkodtak s fenyegető karjukkal az utszéli topolyákat borzongatták. Öreg asszonyok seprőn lovagoló rémületet láttak estenden és a távoli nyírfák ijedezve nyírszörögtek a szélben, a kutak véres vizet adtak s valami holdtalan éjjelen nagy, fényes üstökös hasította végig a fekete eget.

Háború lesz! — mondogatták a fiatalok s a vének csak a fejüket csóválták.

Nemsokára nagy piros papirokat ragasztottak a házakra, nagy piros papirokat fekete betűkkel. Akik olvasni tudtak, hangosan olvasták, az asszonyok nyitott szájjal hallgatóztak és nem tudták, mit kell ilyenkor tenni: sírni, nevetni, vagy sütni-főzni az „embernek”, aki elmegy.

Aztan sok új furcsaságról beszéltek, ágyúkról, fegyverekről és eddig nem ismert városnevek kerültek a beszélgetésbe.

Belgrád! — mondták piros arccal.

Később: Rawa-Ruska . . . és a levegőbe hosszan elnéztek, eszükbe jutott egy nagyon bekötözött véres katona, akivel az állomáson beszéltek, a katona *onnan* jött, cigarettát kért, rongyos volt és káromkodott . . .

A falvakban egyre kevesebben maradtak. Az Ember — eddig nem gondolt semmit ezekkel a dolgokkal — egy napon írást kapott. Nagy nehezen értette csak meg, hogy mindenét itt kell hagyni!

De miért — dobbant fel — miért? . . . Háború van? . . . Ki bántott engem? . . . Mi közöm hozzá? És kérges tenyerében semmivé morzsolódott az írás . . .

Két csendőr vitte el az Embert katonáékhoz. Novemberi csillagó reggelen jöttek, a kakastollakat belisztezte a dér, mogorván lépkedtek és a korcsmában kemény hangon kérdezősködtek . . .

náltak ki. Az ezred vonalat tábori őrsök biztosították amíg a vonalban kettőzött szorgalommal folyt a munka az állások tökéletesítése körül. A munka azonban nem volt befejezhető, mert december 29-én ismét megkezdődött az ellenséges offenzíva. 30 és 31-én a gyalogsági támadások tetőpontjukat érték el a nélkül, hogy a támadást megelőző pergőtűz dacára legcsekélyebb sikert is elértek volna. Ujév napján aránylag csend volt. Január 7-én a szomszéd ezred állását áttörték, azonban az ellentámadás, melyben oroszlnérsz jutott a tizenhatosoknak, csakhamar ismét kivetette az oroszokat vonalunkból.

Küzde az időjárás mostohaaságával végre kitavasodott. Március 30-án éjjel Dobropole községnél kitisztítottuk az ellenséges előretolt állást. Egyébként viszonylag csend volt — csak a tüzéség feleselgetett egymással, úgy hogy éjt nappallá téve dolgozhattunk állásaink kiépítésén. Sajnos minden munka hiába volt, mert a Bruszilov offenzíva teremtette harcelyzet következtében június 10-én harc nélkül — felsőbb parancsra — visszavonultunk.

Június 13-án szomorú lap ezredünk történetében. Az ellenségnek sikerült jobb szárnyunkat megkerülni és az ezredet három oldalról egyszerre megtámadni. Bár tiszték és legénység egyaránt helyen maradt és vitézül harcolt, az ezrednek igen nagy veszteségei voltak.

Az óriási veszteségek dacára július 5-én *Barysz* előtt ismét harcol az ezred, majd augusztus elején *Dubienko* és *Viczolki* környékén védünk ki vehemens támadásokat. Most Tusto-Babe-n keresztül a *horozankai* magaslatokra vonulnak a tizenhatosok. Itt több, számbeli fölényvel végrehajtott lovas és gyalogos támadást vernek vissza.

Nemsokára bekövetkezett a román hadüzenet és a magyarföld védelmére ezredünk is erdélybe vezényel-

tett. A Kakucs, Üz völgyért, Csobánosért és Magyarosért vívott harcok még annyira a közelmúlté, hogy azokról nem kell külön említést tenni.

A negyedik háborús év küszöbén ma is ott áll ezredünk a hazai határon és „megfogyva bár de törve nem . . .” küzd, vérzik a hazárt és Királyért az elkövetkezendő győzedelmes békéig.

Kutka István alezredes távozása.

Felsőbb parancsra Kutka István, alezredes megváltik a pótzászlóalj közigazgatási parancsnok-helyettesi megbízatásától. A honvédelmi minisztérium 28-ik ügyosztályának kerül az élére s ő maga fogja ezt az ügyosztályt megalakítani is.

E megbízatás folytán, Kutka alezredes, egyelőre — távozik az ezred kötelékéből.

Lesójt a hír, mert a mozgositás óta a harctéren együtt küzdött, és több, az orosz hadifogságban együtt szenvedett velünk: szeretett 16-osaival.

Kévs ezred dicsekedhet olyan törzstiszttel, mint a milyen Kutka alezredes. A mozgositás első napjától kezdve vitézül harcolt ellenségeink ellen, a mikor a harcok közben, súlyosan megsebesülve, az oroszok hadifogságába jutott, akkor sem szűnt meg, egy pillanatra sem, a rettenetes helyzetbe került legénységen és tisztéken — tőle telhetőleg — segíteni. Gazdag egyéni tapasztalatai alapján az orosz hadifogságról tartott előadása, mely immár majdnem mindegyik

És aztán elvitték az Embert világsúfjára; a gyerekek sirtak, az asszony keserveskedett hiába: „mégis vitték” . . .

*

Egy nagy városban — az Ember álomban hitte magát, csillogó furcsa mesepaloták között — valami nagy épületbe került, a riasztó kürtök szóltak, szavak keményen és neki érthetetlenül pattogtak. Kábultan és zavarosan történt vele minden. Katona ruhát húztak rá, aztán valami kopár térre vitték . . . sok, sok katona rajta . . . mellette . . . egy, kettő! . . . ball, jobb! . . . és állj! . . . mindenki feszesen áll! . . .

Mi ez? — villant fel a szeme — miért járok ide-oda? . . . Ki parancsol nekem?

Végigtapogatta öklével kemény homlokát, ott benn a csont mögött lázasan dörömbölt valami . . . és elfutott a sorból.

Nem mehetett messzire, megfogták.

Az altiszt rákiállt: „Mit akarsz te állat!” — és nagyon erősen szidalmazta, sokáig.

Az Ember mint megtorpant vad állott fehéren és pirosan, vívódott, csikorgatta fogát, végre keserveset hördült:

— Nem akarok katona lenni! Nem akarok.

A zászlós is odajött, fiatal kékszemű gyerek, sokat nevetett és a ballábát nehezen húzta.

— Nem akarsz katona lenni? — kérdezte. Nem akarsz? Te talán nem tudod miért kell katonának lenni most mindenkinek, minden magyarnak! Te! a határon

vörösén ég a magyar föld! Az ellenség gyujtogatja falvainkat. Ránktörtek, el akarják venni a földet tőlünk, az ökreinket! . . . Mindenünket! Érted, a földet kell védeni! A földet. És te nem akarsz katona lenni.

Erősen megrázta az Embert, azután elfordult a zászlós. Nagyon piros volt az arca . . .

Az Ember nézett: Nagy vörös lángokban látta a falut maga előtt és a gonosz arcokat, amint istállójából kihurcolják ökrét, az asszony két gyermekkel rohan a havas úton . . . és a mezőn . . . félig temetett hullák fölött . . . lángok . . . kereszttek, piros foltok a havon . . . lángok, kereszttek . . .

Lehajtotta fejét. Valami melegen mozdult benne a szürke zubbony alatt.

A földet! . . . a földet! — motyogta.

Az altiszt közeledett feléje.

Az Ember megrándult, mondani akart valamit, tévován nézett szét, aztán feszesen kihúzta magát, két sarkát összeillesztette keményen. Ahogy a többi katonától látta . . .

A Honvéd ment . . .

Szürke, ölmos-levegős tájékok, mint szivszorító rossz álmok nyújtózkodtak mellette, mint nyugtalan éjszakák kábult álmai: valaki leleselkedik ránk egy nagy sötét hegy mögül, futni szeretnének előle és mégis feléje kell menni szédítő mélységek mellett zibbadt tagokkal.

A Honvéd ment . . .

honvéd ezred előtt ismeretes, — megható és igen jellemző képét nyújtja a hadifogságba jutott katonák sorsának és fényes tanujelét annak a szeretetteljes részvételnek, mellyel ő abban katonáival osztozott.

Az orosz hadifogságból mint csererokkant került vissza ezredéhez.

Mindenkit könnyekig meghatott az a meleg fogadtatás, melyben a másfélévi hadifogság után, körébe visszatérő Kutka István alezredest pótzászlóaljunk tisztikara és Besztercebánya város közönsége részeltette.

Hosszabb szabadság után foglalta el állását a pótzászlóaljnál, melytől most, felsőbb parancs folytán meg kell válnia. Állásában a gondos szervező előrelátásával és ernyedetlen törekvésével ő alkotta meg a történelmi osztályt, mely vezetése és felügyelete alatt kezdte meg működését. S aki törekvéseinket lapunk megalkotásában oly odaadóan támogatta, — ő volt. Kutka István alezredes vezér szavával indult el utjára lapunk: »A 16-os honvéd.«

Ma már távolra estünk tőle. Avagy talán mégsem. Mert mi mindenkor őszinte szeretettel és igaz tisztelettel zárjuk szívünkbe áldásos működésének emlékét s hön kívánjuk: vezérelje a szerencse minden lépését, kísérje az a szeretet, mellyel türelmetlenül várjuk azt az időt, amikor sorsa régi ezredéhez, a 16-os honvédekhez visszavezérli.

**Aki a 16-os honvédek özvegyei és árvái ügyét
szívén viseli az küldjön be bármily összeget.
Soha pénzét nem fektette be nemesebb célra.**

A Kárpátokban akkor sok katona ázott-fázott, belepocpa, belerongyolódva a nagy szürkéségbe. Jeges hó csapkodta arcukat és éjjelente a szelek dermesztő jaja-tással rohantak végig a sziklák között. sírva, sikongatva, mint sirató-asszonyok kuvik-intéses halottasházakban, mikor az olajmécses utolsó lobban. Reggelente sok piros virág nyílt a havas völgyekben és a varjúk társasága egykedvűen gubbasztott új keresztek karján, álmos fejüket szárnyuk alá dugták, mert éjjel *ércmadarak* döngtették a közeli erdőt és elűzték az álmat sok szemről.

A Honvéd ment . . .

Ötödmagával valami ködös reggelen bizonytalan hegyősvényeken botorkált; néha kúszni kellett a sziklák közt, néha szakadékat ugrani.

Egy cserjés szélén megállottak. A járőr parancsnok, nagybajuszos, tapasztalt ember intésére a bokrok közé hasaltak:

— Figyelem! figyelem!

A köd széles hullámokban hömpölygött felfelé, a honvéd erősen meresztette szemét . . . Távol valami megmozdult . . . Sötét lovas árnyak jöttek, a párs levegőben ijeszítőre növekedve . . . közeledtek, sokan.

A Honvéd megfeszült, agyába forrón tódult a vér, dermedő érzés szakadt rá: — ezek eltipornak itt, ezek óriások!

Táncolt vele a világ. Hátra tekintett. — Talán el lehetne futni . . .

Egyszerre erősen fölcsendült benne: — „A földet

Repeszdarabok.

Rovatvezető: *Dongó.*

Időjósítás a harctéren. Ellenfeleinek részéről mindgyakrabban használt gáztámadások a védekezési rendszabályok egész sorozatát léptették életbe. Gáztámadás természetesen csakis akkor lehetséges, ha az időjárás ennek sikeres keresztülvitelét valószínűvé teszi. Meglepetés elkerülése, s az időjárás helyi sajátosságainak megfigyelése végett, időjárás megfigyelő állomások vannak létesítve, melyek feladata a szél iránya és gyorsaság, csapadék stb. tekintetében állandó megfigyeléseket eszközölni. Feladatukat ezen időjárás megfigyelő állomások kitünően végzik. Ha az egyik északi szelet jelent, akkor a másik délit; ha az egyik esőt jelent, a másik szép időt stb. Az eddigi eredményen felbuzdulva a III. zászlóalj egy önálló időjárás megfigyelő állomást létesített, mely mértéklen felül felelt meg a várakozásnak s ezen állomást röviden *időjós*nak keresztelte el. A berendezés igen egyszerű. Egy oszlop, melyről egy kötél lóg le, s rászegve egy darab papiros a magyarózó szöveggel A szöveg tartalma a következő:

Ha a kötél száraz, — szép idő van.

Ha a kötél nedves, — esős idő.

Ha a kötél hol száraz, hol nedves, — változó idő.

Ha a kötél megfagy, — hideg idő.

Ha a kötél lóbálódzik, — szeles idő.

Ha a kötél erősen lóbálódzik, — vihar.

Ha a kötél nem látható, — köd.

Ha a kötél leesik, — földrengés.

kell megvédeni, a földet!“ — így mondta egyszer egy fiatal zászlós — „a földet“ . . .

És melege lett. Egette a hó. Nagyon lélegzett, mintha messze márciusi mezők szagát akarná magába mélyíteni. Felugrott és rekedten kiálltva előre rohant. A többiek tétován néztek, az altiszt is megdöbbsent, majd letompított hangon kiálltott utána:

— Vissza, vissza! Nem szabad elárulni magunkat . . . Vissza!

Nem használt.

A Honvéd nem hallott már semmit. Csak a repülő lovasokat látta, amint hatalmasan közeledtek, a faluját érezte háta mögött és úgy hitte, nem szabad ezeket itt tovább engedni!

Egy pillanat még s irtózatossá érzett . . . Aztán semmit . . . A lovasok keresztül vágattak rajta és betaposták a havas földbe . . .

A Honvéd elnyúlva feküdt a hóban, arca az égnek meredt, mintha azt lesné, mint festegeti a lebukó nap a hegyek fehér fejét rózsaszínre . . . A cserjék alól lila árnyak kúsztak elő és a Honvéd megmozdította fejét. Ajka szétnyílt. Valamit mondott . . .

Aztán csak egy magános varjú káromgott fel magasban hajózó társaihoz: Gyertek! . . .

Oberon.

A konkurencia különben oly nagy, hogy egymásután jelentkeznek a jobbnál jobb és rosszabb időjósok. Van pl. az ezredparancsnokságnál egy igen *kedves úr*, ki civilben különben állandóan szoknyában jár s ki az előbb említett kategóriák első csoportjába tartozik. Ő is egy igen kiváló időjós, de sajnos, tudományát itt nem érvényesítheti, miután itten nincs akáca, melyre neki a jóslás tekintetében feltétlen szüksége van; t. i. az akáclévlél mozgásából (rezgéséből) jósolja meg az időt — odahaza. Kötően beválnak azonban jóslásai akáca nélkül akkor, ha lábai fájnak. Ilyenkor mindig esőt jósol, mely egy, esetleg 2—3 hét múlva tényleg be is következik.

Ha tehát valaki a másnapi vagy következő heti időjárás után érdeklődik, forduljon bizalommal az ezred I. vagy II. számú időjósához, vagy ha bizalma a leirtak után inkább az önálló időjósban, vagy pedig a „kedves úrban” van meg — úgy a szerkesztőséghez küldje be az ezirányú érdeklődéseket.

III. a.

Elveszett levél. Az augusztusi hétrnegyed közedlével kisebb mérvű átköltözés történt az egyik századnál. A századparancsnok a költőzködés közben elvesztett egy igen kedves és fontos levelet. A levél feladója „Lily”. A megtaláló kéri annak *A 16-os honvéd* újság kiadóhivatalába való beküldésére. Megfelelő jutalomban részesül. *Tatatatata.*

Barangolás bizonyos kihűlt „eszmé-téglákon”. Hiába mondta szerkesztőnk a múlt sz. számban, hogy e rovat vezetőjén az agylágyulás kezdődő tünetei mutatkoznak: nem igaz! Feje keményebb lett, mint azelőtt volt — ellenállóbb. Nehezebben hatol bele bármi is. Hanem egyik szerkesztő kollégánk lassan, de annál biztosabban halad *Elpötmező* felé Bizony néhány nap óta lehetetlen vele beszélni. A múlt napokban is találkozott egy szerencsétlen emberrel, akit rossz sorsa útjába vetett. Magával cipelte, a legnagyobb védekezés dacára is. Elvitte, mint keresztispók az áldoztat. Éppen úgy is bánt el vele, mint a pók: körülkötözte, megbénította, aztán vérét szívta ki. Vitte-vitte egy csendes helyre. Belényült a zsebébe és egy noteszt húzott ki s a következő párbeszéd fejlődött ki közöttük:

Próbáltam verset írni részegen, józanon. Mind-egy volt: a verseim mindig részegek voltak. Nincs bennük semmi értelem. Még én magam sem értem őket... Nemdehár?

— Debár!

— A multkor belekapaszkodtak ebbe a kifejezésembe: Ülök az eszmé-téglákon! . . . Pedig ez még eléggé érthető, mert . . .

— Te, mi az az eszmé-tégla?

— Kérlek úgy-e elfogadták világszerte az elvont főnevet: *eszmé*? Igen? No látod! És azt meg te is tudod, hogy mi az a téglá? Hát azok a kis eszmék, melyekből a nagyok felépülnek — azok az eszmé-téglák! . . .

— No jó, hanem akkor van *eszmé-malter* is!

— ?!

— Hát mivel ragasztják össze azokat a kis eszmé-téglácskákat, hogy felépüljön az a nagy *eszmé-tűzfal*?

— Hülye vagy!

— No és hogy ne mondjam, kik az eszmékörművesek?

— Erről még fogok beszélni egy nagy tanulmány-

ban, már az összes előtanulmányaim megvannak: a papír, a toll, a tinta, a konyak stb. . . Hanem gyerünk tovább! Mondtam, hogy még én magam sem értem a saját verseimet. Itt van pl. egy, amit józan fővel írtam. Nem ittam előtte többet, mint azt a néhány üveg Leánykát, amit S. főhadnagyi kinevezése örömeért fizetett. Tehát teljesen józan voltam! És itt van a vers:

„Tivornyás éjszakák,
Vad kurjongatások,
Csúnya, bosszús álmok —
Véletek megyek!” . . .

Hát kérlek, lehet egy éjszaka tivornyás? Azt még értem, hogy sötét vagy holdas, vagy tudomisenmilyen. De hogy egy éjszaka hogy lehet tivornyás, azt nem értem! Tivornyás lehet egy ember, de egy éjszaka? . . . Nem bírom megérteni! Nemdehár?

— Nem! Nézd! Te, mint az irodalom herkeinek hivatott baktere, tudhatnád azt, hogy ez csak költői szabadságolás, — vagy hogy is mondják civilben? No hát igen, mikor a költő oda mehet eltávozási engedély nélkül, ahová akar és nem igazoltatják a tábori csendőrök, jobban mondva a berki csendőrök. Nem úgy kell érteni, hogy az éjszaka tivornyás, hanem hogy te az éjszakáidat tivornyázva töltöd . . .

— Kikérem magamnak. Az a néhány liter bor és rum, amit felhajtok, még nem tivornyázás, csak szolid és csendes szórakozás. Persze ti azt már züllésnek nézitek! Nem az. De gyerünk tovább! Hogy lehet menni a bosszús álmokkal? Mik azok? Járőr, menetelő csapat vagy szabadságoltak, akik hazamennek? Mi?

— Nem értelek! mert . . .

— Ugy-e te sem értesz! Látod? (Halkan, magában: Istenem, de korlátolt!) Fenn: Látod én is úgy vagyok vele. Azt még vettem észre, hogy minden strófám első sora érthető, de a többiről mindről egy tanulmányt kellene írni és megmagyarázni.

— Legjobb lenne, ha csak az első sorokat írnod meg és a többi helyére odairni a most divatos: „*itt a cenzura három sort kitörölt.*” Merf tudod a cenzura olyan fiú, hogy mindent kitöröl, ami neki nem tetszik.

— Veled nem lehet vitatkozni! Te nem akarsz engem megérteni! Te egyáltalán nem értesz az irodalomhoz. Azt hiszed olyan könnyű ma verset írni, mikor már oly nagy a konkurencia, hogy előttem minden verset megírtak!

Becsapja a noteszt, kihúzza helyette a cigarettatárcát s kivesz egy félgőt töltöttet s a tárcát ezekkel a szavakkal vágja zsebre:

— Gyűjts rá te is! . . . de a magadéból! . . .

Karanfogja bajtársunkat és lassan mendégélnék a kantin és a *megértés* felé . . .

Kém fogás. Ki volt adva a parancs, hogy a lakosságtól, mely ugyanis elég nyomorúságban él, nem szabad rekvirálni semmit. Különösen élelmi szereket nem. Néhány nap múlva egy tüzérhadnagy talál egy tüzért, aki főz valamit. Felemeli a fedőt, hát egy kakas földi maradványa fő a fazékban. Leszidja a katonát, hogy merészelt mégis rekvirálni, dacára hogy ki volt adva a szigorú tilalom? Azzal védekezik az ember, hogy ő nem lopott, hanem a kakast azért végezte ki, mert kém volt. ?!

— Igen, mindig elárulta állásunkat. Mindig azt kiállította: *Artillerie!* . . . *Artillerie!* . . .

Kórházi emlékek. Nagy rend van a kis hármasszobában. Várjuk a rendes napi vizitet. Nem tudom, miért hívják a szobánkat *kis* hármasszobának, mert egyáltalán nem volt más 3-as számú. Egyébként sem volt kicsi, hanem jó nagy; nyolcan pihentük ki benne a harc-tér fáradalmait. Tehát rend volt. Abbahagytuk a verekedéseket; a láblövéses megint nem tudott iárni, a karlövéses visszatette a karját a háromszögű kendőbe. A tüdőcsucshurutos a hőmérővel machinált, a megkívánt láz elérése céljából. A gyomorhajos, ki előbb néhány perccel még hasizmait produkálta, újból lefeküdt s szenvedő arcokat próbált ki. A szivhajos, kinek abszolút nyugalom van előírva, szintén lefeküdt nadrágostul az ágyba és mellére tette a felfűjt jégtömlőt, amelyben jég még sohasem volt ugyan, de mindig úgy szerepelt kifelé, mint jégtömlő. A csatater haditroféait el-tüntették. A mankó a gyomorhajostól a láblövéseshez került vissza. A párnák újból az ágyra jutnak, a szekrények tetejéről. A cipők, papucsok szintén a helyükön vannak már s nem az asztalon és a feldöntött kávécsészék között. A kedélyek lassan-lassan a szolgálati komolyság szűk korlátai közé szorulnak. A szemek áhitattal szegődnek az ajtóra, ahonnan a kórházparancsnok feltünését várjuk.

Végre nyílik az ajtó s a keretben megjelenik egy buzavirágkék uniformis, mely egy kopasz fejjel és cvikkerrel kezdődik és egy sarkantyús lakcsizmában végződik. Egymásra pillantunk lopva; itt van a *gyógygenerális!* A szemekben a jó kedv foszforeszkál, csak az arcizmok legmagasabb fokú megerőltetésével tudjuk visszatartani a nevetést, mely nem a személynek szól, hanem csupán a helyzetnek és a várható mulatságnak. Odamegy a tüzérhez, aki közöttünk csak *tüzöltő* néven szerepel mindig. Az állapota megint lázas, tekintettel az előbb megvívott offenzívára. Megcsóválja a fejét s megjegyzés nélkül lép a tüdőcsucshurutoshoz s kérdi:

— Milyen étvágya van?

Válasz nagyon hasonlít a régi görögjósok feleleteihez sokféleképpen lehet magyarázni. — „*Mikor milyen!*“ Hiszen nem olyan egyszerű a válasz, mint az első pillanatban látszik. Két kérdő szó alkotja: Mindenki magyarázhatja úgy, ahogy tetszik. . . . Következik a súlyos láblövéses, aki ugyan mankóval jár, de bárkit utólrá, ha el akarja fogni. S olyankor a mankót is utána vágja. Sőt olykor-olykor táncolni is szokott, ha jó kedve kerekedik.

— Hogy érzi magát?

— Egyformán!

Következik az, aki srappelltől légnomást kapott, — általunk meg nem érthető módon. Igaz, mire hoz-zánk ért a kórházba, már *gyomorhajos* lett. Most is arról panaszkodik, ha sokáig fenn van, nagy fájdalmakat érez. Igaz, hogy tegnap azt mondta, ha sokáig fekszik, akkor érzi magát rosszul. De ez a hiba legfeljebb a következtetésének a rovására írható.

Majd a fogzásban szenvedő 42 éves önkéntes került sorra. Utána a karlövéses, kinek csak egy oltásnak nézhető behegedt sebe van. De a karja *nem hajlik ilyenkor*. Ha meg csak szűk családi körben vagyunk, akrobatai mutatványokat végez a rossz karjával. Vaságyakat emelget. Most meg egyetlen újját sem bírja behajlítani az orvos előtt. A rheumás hirtelen zavarában azt sem tudja megmondani, hogy melyik lába fáj. Válgatgatva mutat hol a bal, hol a jobb térdére. A szivhajos, aki már a sebesülésből teljesen kikopott, most ideges szivdobogásról panaszkodik. Most is a pulzus per-

cenként legalábbis 120. Azért a kérdésre: Hogy érzi magát? — így felel: *mikor hogy!* . . .

Ezt már nem tudja megállni szó nélkül a társaság s a röhögés mindenféle fegyelmi korlátot szétörve, hangosan kitör.

A gyógygenerális teljes hivatalos szigorral nézi végig a tömeget. . . . majd látva, hogy itt a tekintély nagy veszélyben forog, ha komoly akar maradni — lassan megenyhülnek vonásai s míg az utolsó ágytól az ajtóig ér, urrá lesz felette is a jókedv s hangosan nevetve hagyja ott a szobát. Még be sem teszi az ajtót, az ágyban már nincs senki, hanem egy ágyon dulakodik az egész társaság, csak bekötözött karok és lábak nyúlnak ki a káoszából s elfojtott kiáltások hangzanak.

— Jaj a kezem! . . . Te, a lábam!

*

A szemle: Egy tábornok szemlét tart. S hogy meggyőződjön arról, vajjon a főlebbvalókat eléggé ismerik-e a bakák, odavezet egyet a tanteremben felfüggesztett képekben s egyikre rámutatva kérdi:

Tudod-e ki ez?

A baka csak néz — néz, végül rápillantva a tábornokra örömmel vágja ki:

— Ez maga!

Peche volt nem találta el, mert az Boreovits vezérezredest ábrázolta. Viszi tovább a bakát s első Ferencz József képére rámutat s kérdi:

— Hát ez ki?

Az előbbi kudarc miatt bátorságát veszítve a baka nem mer nyilatkozni. Az egyik tisztje segíteni akarván rajta odasúgja:

— Első! . . .

Örömmel kap a bundás a segítségen, bátran vágja ki:

— Első a cső, — második az irányzék, harmadik . . .

*

Breszt-Litovszktól vonult vissza az ezredünk pihenőre. Hosszú menetelés után *Krinycie* faluba értünk, ahol már várt az ebéd. De azt elkölteni nagyon körül-ményes volt, mert a légy csak úgy hemzsegett, hogy szinte sűrű volt tőle a levegő. A nagy kérdést úgy oldottuk meg, hogy a fejünket egy pokróccal takartuk le és azalatt ettük meg az ebédet. Végig jártuk a legényiséget érdeklődni, milyen védőeszközt találtak a légy ellen? Látunk egy palóc bakát, ki minden korty után köpköd.

— Mit csinálsz? . . .

— Hát kéremalóssan a légybogarakat köpöm ki. . . . Mikor iszom összeszorítom a fogam, hogy a légy ne mennyék le és ami ott marad — kiköpöm.

— Miért nem szeded ki előbb?

— Elveszett a kanól! . . .

— Nyulj bele kézzel! . . .

— Tán csak nem nyúlok *kézvel* az ételbe? . . .

*

Kivonatok a 310 h gy. e. „egyszer és soha többet“ meg nem jelenő ujságjából.

Inter arma silent Mus. Nem igaz. És százszor sem igaz. Fényes bizonyították a következő eset.

Történt az eset ez év január havában L. községben a 310. honvédeknel meglehetősen hatásos tüzérségi tűzben. Egy elszánt, lelkes kis csapat, Bereghy százados vezetése alatt, félelmet nem ismerő, elszánt kabaré tá-

madást rendezett a már amúgy is megkínzott bajtársi halló és látó szervek ellen. A támadás fényes eredménnyel végződött. A műszak nemcsak hogy nem hallgattak, hanem a legrakoncátlanabb csinytevéseket követték el.

Művészi keret: Hát itt is porba dőlt az a bizonyos axióma nevű mondás. Cigány húzta reggelig s egymást követtek a jobbnál jobb számok. Funczik hadnagy oly eredetien részeg volt, hogy csak az isten óvta meg, hogy közbotrányért le nem tartóztatták s másnap ezred kihallgatáson kellett igazolnia és tanukkal bizonyítani, hogy az nap egyáltalán nem ivott s a részegségét csak imitálta. Dr. Körösi főhadnagy a zene számokért vállalta a súlyos felelősséget. A konferálást Tolnay hadnagy követte el s ugyancsak őt terheli a felelőség a „Wo ist mein Gatja.“ motívumú német tréfás jelenetért is.

Azt est hallgatói között komoly ellentétek merültek fel. Ugyanis az a kérdés vetődött porondra, hogy a 310. kamarazenészei komoly zenészek-e, vagy pedig zeneböhócök? Az utóbbi párt azzal érvelt, hogy oly zongorán, melyen a páros billyentyük hiányoznak, a többi pedig le van hangolva, továbbá oly hegedűn, melyen a húrokat spárga és telefon vezeték pótolja, csakis artisták tudnak játszani.

Az összetűzésből azonban komolyabb ügy nem keletkezett, amennyiben az ellentétek vidám poharazás közben elsimultak.

Bereghy századost angol táncaiért meggyanusították s internálni is akarták. Szerencsére azonban rövidesen bebizonyította magyar érzelmeit.

310. h. gy. ezredhez kiküldött tudósítónktól.

*

Mikor a halott megszólal. A gyakorlótéren történt. Jól dolgoztak az újoncok s jutalomképen játszhatnak. Egy harceteret járt cigány örvezető *lelkésítés* céljából bemutatja, miképpen történik a harceteren a temetés. Lefekszik egy kiásott lövésztekőbe s a többiek teljesen befedik földdel, csak a bakancs vége s a sapka ellenzője látszik ki a földből. Egy tizedes, ki a pap szerepét vállalta el, elbűsültatja:

— Itt hagyta'l bennünket, a bajtársaidat . . . Itt hagyta'd a feleségedet, a családodat, itt hagyta'd négy kis gyerekedet . . .

Megszólal a halott a föld alól:

— Etet (ötöt) kenyergem, . . . etet.

Kitüntetés, előléptetés.

Tiszti kitüntetés. A Litzmann hadsereg-csoport parancsnokság f. évi július hó 9-én kelt 118. sz. parancsban *Agoston* István főhadnagyt, *Balassa* István és *Éberhardt* Pál hadnagyot a II. oszt. német vaskezrettel tüntette ki. — A *hadosztályparancsnokság* 105. sz. parancsával *Krausz* János 9. századbéli zászlóst a II. oszt. ezüst vitézségi éremmel díszítette fel. — *Ócsász. és apostoli királyi Felsője* adományozni méltóztatott *Osgyán* Albin és *Gyurkovics* Lajos hadnagyoknak az újlágos legfelsőbb dicséző elismerést, *Filkor* Pál hadnagynak és *Fenyő* Miksa t. e. ú. hadnagynak a legfelsőbb dicséző elismerést. *Palugyay* Lajos és *Nagy* Antal hadnagyok (beosztva a 313. honv. gy. ezredhez) a legfelsőbb dicséző elismerést szintén megkapták.

Kinevezés. *Stadler* Dezső népi. mérnök-hadnagy főhadnaggyá, *Nickl* Jenő hadapródjelölt őrmester t. zászlóssá nevezettek ki.

A 313. honv. gy. ezred parancsnoksága Tp. 640. *Angyal* Ferenc, *Lárczky* Rezső és *Túry* Elemér őrmester hadapródjelöltek tart. zászlóssokká léptette elő.

Fukas Károly tart. hadapródjelöltet, ki jelenleg Dániában van mint kicserélt hadirokkant, a pótzászlóalj parancsnokság 1916. évi október 1-ével zászlóssá nevezte ki.

Legénységi kitüntetés.

A m. kir. 39. honvéd gy. hadosztály f. évi július 9-én kelt 103. sz. parancsával az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért az alább felsorolt *legénységi egyéneket* tüntette ki:

Frecska János szkv. Ajnácskö Gömörm., *Herczeg* András Somoskőújfalú Nógrádm., *Tirszin* János Gáj Aradm., *Tóth* Sándor Nyirbogát Szabolcsm., *O.áh* Imre Kispest Pestm., *Galics* Gergely Tataháza Bácsmegeye, *Tódás* György Kasznócs Szilágy. tizedeseket, *Nagy* Balázs Domrád Szabolcsm., *Takács* Antal Királyháza Ugocsam., *Mlinarik* János Ipolyberzence Nógrádm., *Farbiák* Pál Hegyhát Zólyomm. és *Éberli* Adám Érsekújvár Nyitram. örvezetők, — *Miskl* János tizedes Dabar Nógrádm., *Farkas* János Kelemér Gömörm., *Gelecsér* János Zalaapáti Zalam., *Donoval* Minály Karám Zólyomm., *Dobos* István Gömörpanyit Gömörm., *Katona* Lajos Zalamehályfalva Zalamegye, *Kovács* Lajos Vilke Nógrádm., *Ablonszky* László Alsószuha Gömörm., *Móczik* János Martalja Zólyom., *Buda* János Garamszentmiklós Zólyomm., *Szita* Mihály Héhalom Nógrádm., *Kovács* András Karancseszi Nógrádm., *Sarkadi* Imre Karcag Szolnokm., *Deák* József Endrefalva Nógrádm., *Szalai* János Szinobánya Nógrádm., *Sztropkó* Pál Vámosfalva Nógrádm., *Leszkovszky* Mihály Rád Nógrádm., *Botka* József Veregyháza Pestm., *Furák* Pál Kosd Nógrádm., *Bartos* János Balassagyarmat és *Földi* István Somoskőújfalú Nógrádm. honvédek a kis ezüst vitézségi éremmel lettek kitüntetve. Ugyanezen parancsával a következő hadirokkantak: *Domán* Alfréd Balassagyarmat és *Nandrassy* Gyula Nagyőrce e. ő. tizedesek, *Berze* János honv. Guszóna Gömörm. a kis ezüst vitézségi éremmel; *Farkas* János Kelemér Gömörm. és *Rakitka* Pál Ipolyberzence nógrádmegyei honvédek a bronz vitézségi éremmel lettek kitüntetve.

A 39. hv.h. f. hó 18-án kelt 111. sz. parancsával az alábbi legénységeket tüntette ki:

Nandrasi András szkv. Sűvete Gömörm., *Molka* János szkv. Garampéteri Zólyomm. kis ezüst vitéz. éremmel, *Sztermen* Ferenc Salgótarján Nógrádm. bronz vitézségi éremmel, *Péter* János Herencsén Gömörm., *Luptácsik* József Gyetva Zólyomm., *Blahota* István Sajókirályi Gömörm. Kovács András Nyiregyháza, *Harthyanszky* András Kisliberce Nógrádm. tizedeseket kis ezüst vitéz. éremmel, *Pauer* Lajos Budapest, *Simó* István Kecskés Zólyomm. Triz Frigyes Rákóczyfalva Szolnokm., *Papp* Miklós Vulkán Hunyadm., *Horváth* György Törte Pestm., *Kálmán* József Vadomas Zalam. örvezetőket kis vitézségi éremmel, *Bozsó* János Kötelek Szolnokm., *Janovecz* József Besztercebánya Zólyomm., *Bozsik* János Gyöngyösolyos Hevesm., *Horváth* István Nagydem Veszprém., *Harbaut* József Bodorfa Zalam., *Kovács* Sámuel Gesztes Gömörm., *Ridron* János Darabos Gömörm., *Vaculcsák* Pál Bábos Nógrádm., *Gonda* András Herencsvölgy Zólyomm., *Komenda* SÁ-

Kórházi emlékek. Nagy rend van a kis hármasszobában. Várjuk a rendes napi vizitet. Nem tudom, miért hívják a szobánkat *kis* hármasszobának, mert egyáltalán nem volt más 3-as számú. Egyébként sem volt kicsi, hanem jó nagy; nyolcan pihentünk ki benne a harc-tér fáradalmait. Tehát rend volt. Abbahagytuk a verekedéseket; a láblövéses megint nem tudott iárni, a karlövéses visszatepte a karját a háromszögű kendőbe. A tüdőcsucshurutos a hőmérővel machinált, a megkívánt láz elérése céljából. A gyomorhajos, ki előbb néhány perccel még hasizmaikat produkálta, újból lefeküdt s szenvedő arcokat próbált ki. A szivhajos, kinek abszolút nyugalom van előírva, szintén lefeküdt nadrágostól az ágyba és mellére tette a felfűjt jégtömlőt, amelyben jég még sohasem volt ugyan, de mindig úgy szerepelt kifelé, mint jégtömlő. A csatár haditrófeáit eltüntették. A mankó a gyomorhajostól a láblövéseshez került vissza. A párnák újból az ágyra jutnak, a szekrények tetejéről. A cipők, papucskok szintén a helyükön vannak már s nem az asztalon és a feldöntött kávéscsészék között. A kedélyek lassan-lassan a szolgálati komolyság szűk korlátai közé szorúlnak. A szemek áhiattal szegődnek az ajtóra, ahonnan a kórházparancsnok feltűnését várjuk.

Végre nyílik az ajtó s a keretben megjelenik egy buzarivágók egyforma, mely egy kopasz fejű és cvikkerelemmel kezdődik és egy sarkantyús lakcsizmában végződik. Egymásra pillantunk lopva; itt van a *gyógygenerális!* A szemekben a jó kedv foszforeszkál. Csak az arcizmok legmagasabb fokú megerőltetésével tudjuk visszatartani a nevetést, mely nem a személynek szól, hanem csupán a helyzetnek és a várható mulatságnak. Odamegy a tüzérhez, aki közöttünk csak *tűzoltó* néven szerepel mindig. Az állapot megint lázas, tekintettel az előbb megvívott offenzívára. Megcsóválja a fejét s megjegyzés nélkül lép a tüdőcsucshurutoshoz s kérdi:

— Milyen étvágya van?

Válasz nagyon hasonlít a régi görögjósok feleleteihez sokféleképpen lehet magyarázni. — „*Mikor milyen!*“ Hiszen nem olyan egyszerű a válasz, mint az első pillanatban látszik. Két kérdéső szó alkotja: Mindenki magyarázhatja úgy, ahogy tetszik. . . . Következik a súlyos láblövéses, aki ugyan mankóval jár, de bárkit utólr, ha el akarja fogni. S olyankor a mankót is utána vágja. Sőt olykor-olykor táncolni is szokott, ha jó kedve kerekedik.

— Hogy érzi magát?

— Egyformán!

Következik az, aki srappellettől légnomást kapott, — általunk meg nem érthető módon. Igaz, mire hozzánk ért a kórházba, már *gyomorhajos* lett. Most is arról panaszkodik, ha sokáig fenn van, nagy fájdalmakat érez. Igaz, hogy tegnap azt mondta, ha sokáig fekszik, akkor érzi magát rosszul. De ez a hiba legfeljebb a következtetésének a rovására írható.

Majd a fogzásban szenvedő 42 éves önkéntes került sorra. Utána a karlövéses, kinek csak egy oltásnak nézhető behegedt sebe van. De a karja *nem hajlik ilyenkor*. Ha meg csak szűk családi körben vagyunk, akrobatai mutatványokat végez a rossz karjával. Vaságyakat emelget. Most meg egyetlen újját sem bírja behajlítani az orvos előtt. A rheumás hirtelen zavarában azt sem tudja megmondani, hogy melyik lába fáj. Változtatva mutat hol a bal, hol a jobb térdére. A szivhajos, aki már a sebesülésből teljesen kikopott, most ideges szivdobogásról panaszkodik. Most is a pulzus per-

cenként legalábbis 120. Azért a kérdésre: Hogy érzi magát? — így felel: *mikor hogy!* . . .

Ezt már nem tudja megállni szó nélkül a társaság s a röhögés mindenféle fegyelmi korlátot széttörve, hangosan kitör.

A gyógygenerális teljes hivatalos szigorral nézi végig a tömeget. . . . majd látva, hogy itt a tekintély nagy veszélyben forog, ha komoly akar maradni — lassan megenyhülnek vonásai s míg az utolsó ágytól az ajtóig ér, urrá lesz felette is a jókedv s hangosan nevetve hagyja ott a szobát. Még be sem teszi az ajtót, az ágyban már nincs senki, hanem egy ágyon dulakodik az egész társaság, csak bekötözött karok és lábak nyúlnak ki a káoszából s elfojtott kiáltások hangzanak.

— Jaj a kezem! . . . Te, a lábam!

*

A szemle: Egy tábornok szemlét tart. S hogy meggyőződjön arról, vajjon a följobbalókat eléggé ismerik-e a bakák, odavezet egyet a tanteremben felfüggesztett képekben s egyikre rámutatva kérdi.

Tudod-e ki ez?

A baka csak néz — néz, végül rápillantva a tábornokra örömmel vágja ki:

— Ez maga!

Peche volt nem találta el, mert az Boreovits vezérezredet ábrázolta. Viszi tovább a bakát s első Ferencz József képére rámutat s kérdi:

— Hát ez ki?

Az előbbi kudarc miatt bátorságát veszítve a baka nem mer nyilatkozni. Az egyik tisztje segíteni akarván rajta odasúgja:

— Első! . . .

Örömmel kap a bundás a segítségen, bátran vágja ki:

— Első a cső, — második az irányzék, harmadik . . .

*

Breszt-Litovszktól vonult vissza az ezredünk pihenőre. Hosszú menetelés után *Krinyice* faluba értünk, ahol már várt az ebéd. De azt elkölteni nagyon körülményes volt, mert a légy csak úgy hemzsegett, hogy szinte sűrű volt tőle a levegő. A nagy kérdést úgy oldottuk meg, hogy a fejünket egy pokróccal takartuk le és az alatt ettük meg az ebédet. Végig jártuk a legénységet érdeklődni, milyen védőeszközt találtak a légy ellen? Látunk egy palóc bakát, ki minden korty után köpköd.

— Mit csinálsz? . . .

— Hát kéremalósan a légybogarakat köpöm ki. . . . Mikor iszom összeszorítom a fogam, hogy a légy ne menyek le és ami ott marad — kiköpöm.

— Miért nem szeded ki előbb?

— Elveszett a kanál! . . .

— Nyulj bele kézzel! . . .

— Tán csak nem nyúlok *kézvel* az ételbe? . . .

*

Kivonatok a 310 h gy. e. „egyszer és soha többet“ meg nem jelenő ujságjából.

Inter arma silent Mus. Nem igaz. És százszer sem igaz. Fényes bizonyíték a következő eset.

Történt az eset ez év január havában L. községben a 310. honvédeknel meglehetősen hatásos tűzérési tűzben. Egy elszánt, lelkes kis csapat, Bereghy százados vezetése alatt, félelmet nem ismerő, elszánt kabaré tá-

madást rendezett a már amúgy is megkínzott bajtársi halló és látó szervek ellen. A támadás fényes eredménnyel végződött. A műzsák nemcsak hogy nem hallgattak, hanem a legrakoncátlanabb csínytevéseket követték el.

Művészi keret: Hát itt is porba dőlt az a bizonyos axióma nevű mondas. Cigány húzta reggelig s egymást követték a jobbnál jobb számok. Funczik hadnagy oly eredetien részeg volt, hogy csak az isten óvta meg, hogy közbotrányért le nem tartóztatták s másnap ezred kihallgatáson kellett igazolnia és tanukkal bizonyítani, hogy az nap egyáltalán nem ivott s a részegségét csak imitálta. Dr. Körösi főhadnagy a zene számokért vállalta a súlyos felelősséget. A konferálást Tolnay hadnagy követte el s ugyancsak őt terheli a felelőség a „Wo ist mein Gatja.“ motivumú német tréfás jelenetért is.

Azt est hallgatói között komoly ellentétek merültek fel. Ugyanis az a kérdés vetődött porondra, hogy a 310. kamarazenészei komoly zenészek-e, vagy pedig zenebohócok? Az utóbbi párt azzal érvelt, hogy oly zongorán, melyen a páros billyentyük hiányoznak, a többi pedig le van hangolva, továbbá oly hegedűn, melyen a hűrokat spárga és telefon vezeték pótolja, csakis artisták tudnak játszani.

Az összetűzésből azonban komolyabb ügy nem keletkezett, amennyiben az ellentétek vidám poharazás közben elismultak.

Bereghy századost angol táncaiért meggyanusították s internálni is akarták. Szerencsére azonban rövidesen bebizonyította magyar érzelmeit.

310. h. gy. ezredhez kiküldött tudóstíróktól.

*

Mikor a halott megszólal. A gyakorlótéren történt. Jól dolgoztak az újoncok s jutalomként játszhatnak. Egy harcteret járt cigány örvezető *telkesítés* céljából bemutatja, miképpen történik a harcteret a temetés. Lefekszik egy kiásott lövésztekőbe s a többiek teljesen befedik földdel, csak a bakancs vége s a sapka ellenzője látszik ki a földből. Egy tizedes, ki a pap szerepét vállalta el, elbűsültatja:

— Itt hagytlát bennünket, a bajtársaidat . . . Itt hagytlát a feleségedet, a családodat, itt hagytlát négy kis gyerekedet . . .

Megszólal a halott a föld alól:

— Etet (ötöt) kenyergem, . . . etet.

Kitüntetés, előléptetés.

Tiszti kitüntetés. A Litzmann hadsereg-csoport parancsnokság f. évi július hó 9-én kelt 118. sz. parancsban *Agoston* István főhadnagyt, *Balassa* István és *Eberhardt* Pál hadnagyt a II. oszt. német vaskezeszettel tüntette ki. — *A hadosztályparancsnokság* 105. sz. parancsával *Krausz* János 9. századbeli zászlóst a II. oszt. ezüst vitézségi érmmel díszítette fel. — *Ócsász. és apostoli királyi Felsője* adományozni méltóztatott *Osgyan* Albin és *Gyurkovic*s Lajos hadnagyoknak az újlagos legfelsőbb dicsérő elismerést, *Filkor* Pál hadnagynak és *Fenyő* Miksa t. e. ú. hadnagynak a legfelsőbb dicsérő elismerést. *Palugyay* Lajos és *Nagy Antal* hadnagyok (beosztva a 313. honv. gy. ezredhez) a legfelsőbb dicsérő elismerést szintén megkapták.

Kinevezés. *Stadler* Dezső népf. mérnök-hadnagy főhadnaggyá, *Nickl* Jenő hadapródjelölt őrmester t. zászlóssá nevezettek ki.

A 313. honv. gy. ezred parancsnoksága Tp. 640. *Angyal* Ferenc, *Lárczky* Rezső és *Túry* Elemér őrmester hadapródjelölteket tart. zászlóssokká léptette elő.

*Fukas*z Károly tart. hadapródjelöltet, ki jelenleg Dániában van mint kicserélt hadirokkant, a pótzászlóalj parancsnokság 1916. évi október 1-ével zászlóssá nevezte ki.

Legénységi kitüntetés.

A m. kir. 39. honvéd gy. hadosztály f. évi július 9-én kelt 103. sz. parancsával az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért az alább felsorolt *legénységi egyéneket* tüntette ki:

Frecska János szkv. Ajnácskö Gömörm., *Herczeg* András Somoskőújfalú Nógrádm., *Tirszin* János Gáj Aradm., *Tóth* Sándor Nyirbogát Szabolcsm., *O'áh* Imre Kispest Pestm., *Galics* Gyergely Tataháza Bácsmegeye, *Tódás* György Kasznócs Szilágy. tizedeseket, *Nagy* Balázs Domrád Szabolcsm., *Takács* Antal Királyháza Ugocsam., *Mlinarik* János Ipolyberzence Nógrádm., *Farbiák* Pál Hegyhát Zólyomm. és *Eberli* Ádám Érsekujvár Nyitram. örvezetők, — *Misik* János tizedes Dabar Nógrádm., *Farkas* János Kelemér Gömörm., *Gelencsér* János Zalaapáti Zalam., *Donoval* Minály Karám Zólyomm., *Dobos* István Gömörpanyit Gömörm., *Katona* Lajos Zalamihályfalva Zalamegyé, *Kovács* Lajos Vilke Nógrádm., *Ablonszky* László Alsószuha Gömörm., *Móczik* János Martalja Zólyomm., *Buda* János Garamszentmiklós Zólyomm., *Szita* Mihály Héhalom Nógrádm., *Kovács* András Karancseszi Nógrádm., *Sarkadi* Imre Karcag Szolnokm., *Deák* József Endrefalva Nógrádm., *Szalai* János Szinobánya Nógrádm., *Sztropkó* Pál Vámosfalva Nógrádm., *Leszkovszky* Mihály Rád Nógrádm., *Botka* József Veregyháza Pestm., *Furák* Pál Kosd Nógrádm., *Bartos* János Balassagyarmat és Földi István Somoskőújfalú Nógrádm. honvédek a kis ezüst vitézségi érmmel lettek kitüntetve. Ugyanezen parancsával a következő hadirokkantak: *Domán* Alfréd Balassagyarmat és *Nandrassy* Gyula Nagyrőcze eé. ő. tizedesek, *Berze* János honv. Guszóna Gömörm. a kis ezüst vitézségi érmmel; *Farkas* János Kelemér Gömörm. és *Rakitka* Pál Ipolyberzence nógrádmegyei honvédek a bronz vitézségi érmmel lettek kitüntetve.

A 39. hv.h. f. hó 18-án kelt 111. sz. parancsával az alábbi legénységet tüntette ki:

Nandrás András szkv. Süvete Gömörm., *Molka* János szkv. Garampéteri Zólyomm. kis ezüst vit. érmmel, *Sztermen* Ferenc Salgótarján Nógrádm. bronz vitézségi érmmel, *Péter* János Herencsén Gömörm., *Luptácsik* József Gyetva Zólyomm., *Blahota* István Sajókirályi Gömörm. *Kovács* András Nyiregyháza, *Hartyanszky* András Kislibercse Nógrádm. tizedeseket kis ezüst vit. érmmel, *Pauer* Lajos Budapest, *Simó* István Kecskés Zólyomm. *Triz* Frigyes Rákóczyfalva Szolnokm., *Papp* Miklós Vulkán Hunyadm., *Horváth* György Törte Pestm., *Kálmán* József Vadomos Zalam. örvezetőket kis vitézségi érmmel, *Bozsó* János Kőtelek Szolnokm., *Janovecz* József Besztercebánya Zólyomm., *Bozsik* János Gyöngyössolymos Hevesm., *Horváth* István Nagydem Veszprémm., *Harbaut* József Bodorfa Zalam., *Kovács* Sámuel Gesztes Gömörm., *Ridron* János Darabos Gömörm., *Vaczulcsák* Pál Bábos Nógrádm., *Gonda* András Herencsvölgy Zólyomm., *Komenda* SÁ-

muel Rimakokova Gömör., Nagy István Hubó Gömör., Szuhan József Garamrécs Gömör., Laurum István Kemenesmagasi Vasm., Vrsakó András Szanda Nógrádm., Molnár Miklós Csitász Nógrádm., Otyahel György Tótpelsöcz Zólyomm., Varga István Oldalfala Gömör., Bobák Sándor Komárom, Czene József Óbásd Nógrádm., Kreizler Jenő Miskolc, Plesán József Füle Nógrádm., Berki Géza Gácssziget Nógrádm., Huszár János Rimócza Gömör., Kekker János Jolsvapatolca Gömör., Patterman Gyula Sente Nógrádm., Péntek István Jászalsó Szolnokm., Filka Márton Gerlice Gömör. honvédek kis ezüst vit. éremmel, Heiner Fülöp Kiskér Bácsbodrogm., Gombor József Szt. András Zalam., Novák Mihály Nógrád Szt. Péter Nógrádm. örvezetők kis ezüst vit. éremmel, Palóczy Béla Nyirbogád Szabolcs., Orbán György Halmi Ugocsam., Nyaguszky László Urmező Máramarosm., Havaj Pál Alsőszertergály Nógrádm., Májér György Sebő Zólyomm., Magyar István Semjánháza Zalam., Vágó Balázs Visznek Hevesm., Vasas Ferenc Uraj Gömör., Majoros János, Nagy István Torna Hevesm., Korai István Mikszátfalva Nógrádm., Bitó Lajos Budapest, Oláh Miklós Szirák Nógrádm. honvédek kis ezüst vit. éremmel lettek kitüntetve.

A 39. hv. h. parancsnokság július 19-én kelt 112. számú parancsát a kis vitézségi éremmel a következők lettek kitüntetve: Szabó István őrmester Nagyorosi Nógrádm., Csája Pál Lónyabánya Nógrádmegye Soltér Alajos Nógrád Nógrádm. és Flóra Vazul Mezőerke Kolozsm., Bednár Sándor Törincz Nógrádmegye, és Hornyik Sámuel Dobsina Gömör. szakaszvezetők; Juhász János Sámsonháza Nógrádm., Skrivának István Érsekvadkert Nógrádm., Rubin Henrik Gacsaj Szatmármegye, Krajnák János Gicze Gömör. és Archel András Beretke Gömör. tizedesek; Milkó Sándor Csetnek Gömör., Csubrik Márton Bács Bácsbodrogmegye és Makó János Tiszaföldvár Szolnokmegye örvezetők; Budai István Erdőkürt Nógrádvármegye, Handler Miklós Huszt Máramarosmegye, Magyar András Ecséd Hevesmegye, Harangozó István Kunzentmárton Szolnokmegye, Kapás Ferenc Törökszentmiklós Szolnokm., Kurunczi István Karancseszi Nógrádm., Bodnár Károly Szirmabesenyő Borsodm., Volcsin Mihály Taraczköz Máramarosm., Kiss Miklós Rimóc Nógrádm., Molnár János Nemesbük Borsodm., Csató István Ivánka Borsodm., Gonda József Szászpelsöcz Zólyomm., Benyó János Patak Nógrádm., Német József Miskolc, Verebes Máté Érsekvadkert Nógrádm., Bódi István Vágede Gömör., Ónodi Sándor Törökszentmiklós Szolnokm., Deák Ferenc Óbecse Bácsm., Serfőző Ferenc Losoncapátfalva Nógrádm., Záh Gergely Ujpest és Szőke János Kórád Somogy. honvédek; Bronz vitézségi éremmel lettek kitüntetve: Kokavecz Gyula tizedes Mihálytelek Zólyomm., Muccsicska László örvezető Gorond Ungm. és Wagner András honvéd Nagyócsa Zólyommegye.

A cs. és kir. VI. hadtest parancsnokság az alább felsorolt egyéneket tüntette ki a vaséremkereszttel: Sutovszky István tizedes Rád, Bucsi György örvezető Székeslehervár, Stankar Vitális Szekénye., Garai György Ábelfalva, Hríny György Herencsvölgy, Urbancsok Pál Lónyabánya, Karman Pál Markófalva, Sebestyén Lajos Hetyén, Gregorecz András Rimaverbó, Molnár Lajos, Bodnár Lajos Nyustyalikér, Fehér Ferencz Temerin honvédeket.

A VI. hadtestparancsnokság f. évi 250/537. sz. rendeletével a következők lettek kitüntetve a vas éremkereszttel:

Vagentic Miklós Nagymárton, Zrinyi Károly Kecsen, Kobza Sándor Halmi, Galló Lajos Ludány, Berenda László Felsőavas, Prodam Iván Körtvélyes, Málér Gáspár Elek, Palkó Márton Herencsvölgy, Schwantner Jakab Garamolaszka, Juhász Márton Magyarökvesd, Gömöri Andor Sűvete, Balázs János Kerekgede, Huszár Mihály Kishalom. Csehovits András: Keresztéte, Futó Mihály Ágasegyháza, Hrizka Mihály Ágoston, Laskovits Gyula Almágy, Pázmándi István Mezőkövesd, Tarsoly József Ágya, Brendjár János, Engi Sándor Uszka, Fajfer József Sopron és Szászi János.

Kitüntetés. Beszkid Mihály népf. a koronás vitézségi éremmel, Wehner János becskei ill. honvéd a bronz vitézségi éremmel lett kitüntetve.

A 314. honv. gy. ezred parancsnoksága Csaban Mihály felsőporkorágyi ill. szkv.-üt és Gerendely János ratkófilléri ill. honvédet a bronz vitézségi éremmel, — Kökény Péter, Gábor János és Boros Pál n. ujoncokat a II. o. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

Előléptetés. Szalatnay István címz. tizedes val. tizedessé, Mátray Imre gépp. tizedes szakaszvezetővé, Csutor András ujonc örvezetővé, Beszkid Mihály npf. örvezetővé, Molnár János népf. ujonc örvezetővé, Gáspár János tizedes szakaszvezetővé léptetett elő; a 313 h. gy. ezr. parancsnoksága Tp. 640. Topolcsik István, Samu Mihály és Edöcs József honvédeket örvezetőkké léptette elő.

Önkéntesek előléptetése. Koller János, Andrasován Gyula, Engel Henrik, Franyó Károly, Jakab Ernő, Bella Ignác és Schmiedt László e. önkénteseket — kik valamennyien most kerültek ki a kassai tart. tisztiiskolából — e. ö. önkéntes örvezetőkké léptek elő.

A történelmi osztály

az elmúlt négy héten megkezdte egy a létesítendő ezred-muzeum, mint a tervezett hadi kiállítás anyaggyűjtését. Az ezred-muzeum tulajdonát képező darabok természetesen szintén ki lesznek állítva a hadikiállításon.

Mindkét célra máris szép számmal érkeztek küldemények, valamint bejelentések is. Legutóbb a muzeum céljaira (szászár Géza százados két orosz rohamsisakot, valamint egy román Rossiori-lovas dolmányt adományozott, Lander Emil hadnagy egy német tüzérségi kardot s egy 12 centiméteres orosz srapel-gyújtót. Figyelemre méltó adomány továbbá Biedermann Mór honvédé, aki egy eredeti, cári sasos cimerral ellátott orosz kürtöt adományozott a muzeumnak, ezáltal szép bizonyosságát adván annak, hogy a múzeumot legénységigénynek is értékes darabokkal gazdagíthatják és hogy egy-egy hadi emléktárgy a célnak sokkal megfelelőbb elhelyezést nyer s jobban megőrizhető, ha az ezred-muzeumban egyesítve értékes gyűjteményhez sorolható, mint ha külön-külön, magánosoknál, szekrények fenekén roszdálva, vagy mint sokszor szokás, — *elköttyavetyelve hazontalanná válik s elkallódik.*

Dacára a szép számmal beérkezett adományoknak, ez még távolról sem elég arra, hogy a kiállítás, vagy a muzeum rendezése megkezdhető legyen. Ezért a történelmi osztály ezuton is felkéri egy a tisztikart, mint

a legénységet, hogy mindkét célra *minél nagyobb számmal küldjék be adományaikat*, illetve kiállítható tárgyaikat. Bejelentő lapok a történelmi osztályban kaphatók.

A munkában lévő arcképek megfestése szépen halad, több — az ezred-múzeum számára készült kép bekeretezve készen áll, újabb művészi levelezőlappaink első csoportja elkészült s legközelebbi remek kivitelben forgalomba kerül, a második csoportja pedig sokszorosítás végett már nyomdában van s a nyomda 5 heti határidőt kért a leszállításra, minek megtörténtével az egész 6 darabból álló széria készen lesz.

A hadimúzeum céljaira az ezredtől újabban egy igen érdekes, szép darabokból álló kollekciónak küldetett a pótzászlóaljhoz, u. m. egy 15 cm. srápnél-hüvely, egy 8 cm.-es srápnél-hüvelyből készült virágváza, egy srápnélről lefejtett vörös réz vezető gyűrűből készült papírvágó kés, egy gyalogsági ágyús töltényekből készült tintatartó, egy tör, egy fényképráma, egy réz gyufatartó, 3 drb. levélnyomtató, (ezek közül az egyik egy gránát repeszdarab, a másik srápnél-hüvely, talapzatra helyezve, a harmadik egy a töltényürrben bennrekedt golyó) egy különösen érdekes, gránát-szilánktól talált szurony és tizenhét darab kisebb festmény és szénrajz, többnyire tanulmányfejek, összesen 27 darab különféle tárgy.

Időközben *Hill* Ferenc ezredes arcképe teljesen elkészült s az elesett tiszték arcképei is gyarapodtak, 2—3 darabban. Továbbá egy újabb olajfestmény készült a hadimúzeum számára „Éjjeli harc” címmel, s most már a 16-osok kiváló fegyvertényeit megörökítő képek is kivitelre kerülnek. Jelenleg a „Bug átkelés” s „A zagorizcei erdei harc” megfestését kezdte el a T. O. T. K.

hírek.

Utazni: menekülni! Utazni: vágatni ringató gyorsvonattal, az étkezőkocsi ablaka nyitva s nyári tarka mezők illatos lélegzete kapkodva csapódik arcunkhoz. Hajunkat enyhé szelek borzolják, előttünk párolgó tea és a kék cigarettafüstön keresztül egy szőke nő ábrándosan nézi az elhagyott malmot — sötét erdő szélén marad el mellettünk a malom mohos, korhadt kereke talán boszorkányos éjjeleken mesét mond valami vén csavargónak, aki dülöngölve járja a felsőutakat és gúnyos nevetésére megrezzenek a nyárfa levelek. — Aztán lehnyja szemét az asszony és úgy hallgatja mint viaskodik millió tücsök mázsikája a vonatzakatolással. . .

Utazni: vágatni ringató gyorsvonattal! . . . ah ez előtt de szép, de jó volt. . .

Utaznom kellett valamelyik napon, — nem régen — a vén Tátra telé kanyarodott utam. A Háború már otthonosan üldögélt mindhárom kocsiosztályban, mikor felszálltam és nagy hangú beszélgetést folytatott, ahol épen társalgóra talált. . .

Össze-vissza hallottam:

Árfolyamok, . . . Hadseregszállítási tervezetek . . .

Új spekulációk . . . És tudja-e hogy x-né nyári toilette-je kétezer koronába? . . . Hová mennek nyaralni? . . . Cipő . . . Kalap . . . Selyem . . .

És Fenyőházán kopott, csendes, rozsz, roncsolt tüdejű katonák lépegettek le a kocsiokról, arcukon száraz őszi nyirkos éjszaka kúszált vonalával és mellükben a rozsz tüdő sípolt, szinte nyikorgott. . .

És megállt a bús tépett csoport kocsink előtt, ahonnan mostan tekintett ki egy jól táplált hölgy és ásitva szólt hátra:

— Mon Dieu Alfréd schau doch! csupa ilyenekkel lesz tele a Tátra! . . . Már itt sem lehet nyaralni. . .

A vonat indul . . . robog, rohan . . . tovább . . . De gyorsabban kellene rohannia, halálós gyorsasággal. . .

Utazni: futni . . . menekülni . . . lehányni a szemet! . . . befogni a fület! . . . menekülni az emberek elől . . . önmagunk elől! . . . *Oberon.*

Szemle. Livnói *Hadfy* Imre altábornagy öngyerméltósága, a VI. hadtest új parancsnoka 1917. július hó 18-án megszemlélte az ezred állásait. A látottak felett legteljesebb megelégedést fejezte ki.

Változás a tisztii beosztásban. *Köröm* Árpád hadnagy a 9. századhoz, *Windholz* József hadnagy, *Bezács* Zoltán hadnagy, *Krausz* János zászlós a II. zászlóaljhoz, *Kiss* Zsigmond hdj. és *Hutka* Ernő hdj. a vadászkülönítményhez, *Sülle* Dénes hadnagy a III. géppuskás századhoz osztattak be. *Köteles* István hadnagy átvette az I. század parancsnokságát.

Áthelyezés és beosztás. Dr. *Blasel* Lipót cs. és kir. 3. ulánus ezredbeli népf. főhadnagyt — ki mint orosz tolmács volt az ezredhez beosztva — egy másik alakuláshoz osztották be, helyébe az ezredhez *Malisevszky* Kazimir 18. Landwehr lövész ezredbeli tart. zászlós jött.

Az 51—52 évesek szabadságolása. Az 1865—1866. évt. népfelkelőket szabadságolták. Azonban közülük többen vannak olyanok, akik vagy bizonytalan időre vannak felmentve, vagy meghatározott időre. Akik bizonytalan időre vannak felmentve, azok továbbra is mint *felmentettek* kezelendők. Akik pedig meghatározott időre vannak felmentve, felmentésük lejártá után nem vonulnak be, hanem szabadságolási igazolványukat *megelőzőleg* fogják megkapni. Azok pedig kiknek felmentése revízió alá kerül és az érvényen kívül helyzetetik, szintén nem vonulnak be, hanem szabadságolási igazolvánnyal lesznek ellátva. Ez a rendelet vonatkozik a *háboru tartamára önként belépő 51—52 évesekre* is.

Hála a 16-os honvédeknek. Legutóbbi szabadságom alkalmával találkoztam *Krajcsovic*s főerdőmérnök barátommal, ki jelenleg a Görögyszentimrei erdőőri szakiskola igazgatója. Az ottan lefolyt harcok ismeretesei már az egész ország előtt. Mindenki tudja, hogy ha a románok Szászrégen irányában be tudnak törni, vagyis a 16-os honvéd szilárd és törhetetlen soraira nem tállálnak, birtokba vehették volna az egész Marosvölgyet. Hála vitéz katonáinknak és a Mindenhatónak. *Krajcsovic*s főerdőmérnök elbeszélte, hogy a szorosan vett környék mennyire hálás az ottan harcolt katonáinknak, a vásárnapok csakis az ottan lefolyt harcok meséivel telnek meg. Az erdőőri szakiskola derék igazgatója tervbe is vette, mint hogy igen közelről érintik az ottani harcok a szakiskolát, hisz a fácánosban volt a II. zászlóalj állásának egy része, a 16-os honvéd ezredet annak idején meg fogja keresni, hogy bocsássa a szakiskola rendelkezésére a lefolyt harcok részleteirását, mégpedig

azért, hogy bárki megtekinthesse a helyszínén, kinek köszönheti a Görgény és Marosvölgy megmentését.

Gyászhr. E napokban *Dr. Stolar* Ferenc budapesti főgimnaziumi tanárt Krasznajarszki fogolytáborból. *Gyóni Géza* értesítette hogy bátyja *Achim Mihály* honvéd főhadnagy meghalt. Fáj minden olyan hírnek a hallása, mely katonáinknak idegenben való haláláról szól. Annál sulyosabban érint bennünket, mert *Achim Mihály* 16-os tényleges tiszt volt és Przemysl elestével került fogságba. Öszintén gyászoljuk bajtársunkat.

Finia comoedia! Valahonnan Szibériából jaidul felénk a távirat, valahol Szibériában egy sírdombunkkal több, itt nálunk egy magyarral, költővel és katonával kevesebb, mostmár végleg kevesebb. A katonát Przemysl-nél elvesztettük de a magyar, a költő, megmaradt még messze Krasznajarszki láncáiban is magyarnak, költőnek. messze dalait könyörületos vöröskeresztesek hozták hozzánk, mint fáradt üzeneteket. Visszavártuk: hiába! A távirat megérkezett: Győri Géza † 1917. június 25.

Élete igazán magyar költő sors. A papból lett ujságíró akarni mert, dalolt és éhezett: nem hallgatta senki itthon. De aztán a háború minden magyarból katonát csinált és a honvédek hálásabb közönségnek bizonyultak.

És mostmár ismeri mindenki, sajnálja mindenki: szép keserves magyar-költő sors: itthon idegennek lenni, idegenben meghalni és hazai szivekben a késő megértés könnyei alatt porladni . . . *Finia Comoedia* . . .

Köszttler Géza százados — ki hosszabb ideig a 32—II. zlnál teljesített szolgálatot s most Besztercebányán volt szabadságon — e napokban az ezredhez útbaindult. Örömmel várjuk!

Bevonultak a pótzljhoz a legkitartóbbak. *Szitterly* András, *Mydlo* Antal, *Danis* Frigyes, *Weisner* Richard hadnagyok és *Trojanovics* Andor törzsőrmester- valamennyien több mint 25 hónapig megszakítás nélküli harcéri szolgálat után visszaküldettek kiképzési szolgálatra a pótzászlóaljhoz. Itt most kipihenhetik a 2 éves harcéri fátadalmakat.

Személyi hírek a pótzászlóaljnál. *Bárdos* Ernő t. hadnagy 8 heti egészségügyi szabadságra ment Pöstyén-füredre. *Krausz* Elemér főhadnagy a cs. és kir. katonai parancsnokság hadbiztonságához helyeztetett, át; *Kachnics* Gusztáv hadnagyot sátoraljaiúj helyi vonat ellenőrző tisztnek rendelték ki. — *Strömpel* Béla főhadnagy 4 heti üdülési szabadságra ment Szliács-füredre. Kórházból bevonult: *Gembiczky* József hdgy, *Nagy* Gyula zászlós — *Lander* Emil hadnagy Miskolcra útbaindult, ahol a 10 h. pótzászlóaljnál felállított menetszázadok egyikébe osztották be. — *Nagy* Gyula t. zászlós nyolc heti szabadságra ment Bártfalfüred és Zólyomba. — *Ivankievics* Kálmán t. hadnagy a 310. honvéd gyalogezredhez útbaindult. — *Scholtisz* József főhadnagy a 308. honvédgyalogezredhez, a harcérire eltávozott *Meissner* Nácsi t. hadnagy egészségügyi szabadságáról a pótzlj-hoz bevonult. — *Hendrik* Sándor t. hadnagy a pöstyéni vöröskereszt kórházból a pótzlj-hoz bevonult. — *Cservenák* Károly t. hadnagy ki csak e napokban vonul be a pótzászlóaljhoz a kerületi parancsnokság a kenyérmező-i fogolytáborba az I. sz. őrszázalóaljhoz vezényelte. — *Lóska* Károly hdgy. 8 heti szabadságra Várgédre ment. — *Dr. Korányi* Arpád segédorvos, ki a pótzászlóalj lábadozó osztágánál teljesített szolgálatot az I. hadsereg parancsnoksághoz útbaindult.

A zólyom megyei új főispán beiktatása 26-ikán ment végbe. Besztercebánya város közönsége fellebőgözte házaít s főmegezen tódult arra az útvonalra, ahol végig robotott dr. *Darányi* Kálmán, az új főispán kocsija. Magán az installáción a tisztikar nevében Raith Antal alezredes, pótzlj parancsnok, Klinda Jenő százados és Janich Alajos főhadnagy jelentek meg s tették tiszteletüket. Ugyane napon Besztercebányán időző *Mezőssy* Béla földmívelésügyi miniszter ellátogatott a pzlj. parancsnoksághoz s tiszteletét tette Raith Antal alezredes, pótzászlóalj parancsnoknál.

Arató-menetszázadok útbaindulása a harc-terre. A 7 és 8-ik aratómenetek e napokban utba indultak a harc-terre. A 7-ik menettel elment *Novák* László t. hadnagy mint századparancsnok, beosztott alantós *Stein* Kamil hadapródjelölt őrmester. A 8-ik menet útbaindult *Szikora* Jenő tart. hadnagy parancsnoksága alatt. E menettel ment még ki *Zachar* Jenő e. é. önk. szakaszvezető és *Bruóth* Gyula e. é. önk. örvezető. Fogadják szívből jövő jókívánságaink összességét.

A segédszolgálat tanerők szabadságolása. A honvédelmi miniszter 1915. évi 298,738—3. sz. rendeletét megújította és utasította az illetékes parancsnokságokat, hogy a felülvizsgálaton *segédszolgálatos*, vagy *népfelkelési hadiszolgálatra fegyver nélkül alkalmaz-* nak osztályozott legénységi állományú tanerőket, tanítókat, tanárokat minden további eljárás nélkül szabadságolni kell.

Szórakoztató előadás. A 16. honv. gy. e. tört. osztálya vetített képekkel kapcsolatban felolvasást rendez. Az előadás megtartásának napjáról Besztercebánya város közönségét plakátok útján értesítjük. A felolvasást *Tóth* Jenő bajtársunk tartja, aki indiai tartózkodása alatt nyert tapasztalatait mondja el. E nem mindennapi tárgyú előadás le fogja kötni mindenki figyelmét, ahogy nem tévesztette el hatását annak idején „Mesés India” cím alatt az Urániában, továbbá *Bárczy* István budapesti polgármester is n. refferjesztő előadásain és a „Turáni társaság” (Keleti-kultur központ) estéin sem. Az előadás jövedelme az ezred özvegy és árva alapját fogja gyarapítani.

Ezred segélyalap. Az ezred segélyalapja javára a következő adományok folytak be: I. zászlóalj gyűjtése 115 korona, II. zászlóalj gyűjtése 249 korona 50 fillér, III. zászlóalj gyűjtése 117 korona 60 fillér, vadász különtmény gyűjtése 70 korona 20 fillér. Jászik szakszervezetől képeslapok árusításából befolyt 80 korona, ezredsegédtiszt perselyből 77 korona 30 fillér, ezredparancsnokság tisztí étkedze perselyéből 22 korona, *Ghyczy* Ferenc századostól 20 korona, vonat tisztí étkedze perselyéből 47 korona 20 fillér. Összesen 798 korona 80 fillér.

Farkas Antal hadnagy elhalálozása alkalmából az általa rendelt ezüst cigarettá tárcát a tisztikar körében kisorsolták. A befolyt összeg tisztajövedelme 171 korona a segélyalaphoz csatoltatott; a tárcá után az általa befizetett 200 korona az ezred hagyatéki osztálynak küldetett meg. — N. N. századostól fénycépsorozat eladásából befolyt tisztajövedelem 20 korona.

A vihar áldozatai. E napokban hatalmas égiháború törte meg a harcéri csendet. A pusztító orkánnak — sajnos — 3 áldozata lett. Egyik csoportparancsnok

CZÁRÁK JÓZSEF

HUNGÁRIA KÁVÉHÁZA

BESZTERCZEBÁNYA.

Árverési hirdetmény.

Zólyommiklós községben egy jó forgalmu **szatós üzlet**, melyben korlátlan italmérés, dohány és bélyeg eladás folytatható **1. évi augusztus 30. napjának d. e. 9 órakor** tartandó nyilvános árverésen 6 évre bérbe, vagy örök áron eladatni fog. Megfelelő bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok Zólyommiklós község előljárósága címére küldendők.

Néhai **Gibala János** kiskoru örökösei nevében:

Özv. Gibala Jánosné.

STEINER és LÖWY

BESZTERCZEBÁNYA

Gyümölcs-likőr lepárlás- és rum-gyár.

Borovicska-, szilvórium-, borseprü- és barackpálinka nagyfőzde.

Dacára a rém drága deszka áraknak ajánl jutányos áron **sajátkészítményü koporsókat** — dús választékban, valamint **műkoszorút** és az összes **temetkezéshez szükséges cikkeket.**

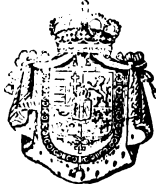
Koritsánszky Gusztáv
Radvány, (Zólyom megye.)

**MACHOLDF. KÖNYVNYOMDÁJA, KÖNYV-
ÉS PAPIRKERESKEDÉSE**
BESZTERCZEBÁNYA TELEFON: NYOMDAI: 68.
BETHLEN GÁBOR U. 18. KÖNYVKERESKEDÉS: 106.

Nyomatott a m. kir. beszterczebányai 16. honvéd gyalogezred tábori nyomdájában.

Telefon 67. szám.

Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg Udvari szállítója.

MULICZKY ISTVÁN

SZIJGYÁRTÓ ÉS NYERGES
BESZTERCZEBÁNYA.

Készít:

Lószerszámokat, nyereg felszereléseket és a hadsereg részére szükséges mindennemű borickeket

Beszterczebányai

első magyar

gyümölcslepárlás

Likörkülönlegességek és Rumgyár

gőzerőre, Szilvórium-, Törköly-,

Borovicska-, Seprü- és Barack-

főzde, Cognaclepárlás, Gyümölcs-

szörpök és Gyümölcsborsajtóló

hidraulikus üzemmel ajánlja köz-

kedveltségnek örvendő gyártmányait.

HADIEMLEKTÁRGYAK, JELVÉ-
NYEK ÉKSZEREK GYÁRTÁSA ÉS
ELADÁSA

LÖCSEY FERENC és TSA BUDAPEST,
IV. Váci-utca 51. sz.

Számos ezred szállítója; előnyös árak.

FREIWIRTH MÓR KORONA KÁVÉHÁZA
— ÉS SZÁLLODÁJA
BESZTERCZEBÁNYÁN.

A tizenhatos (16) tiszték találkozó helye.
Kitűnő kiszolgálás. — Estéknént cigányzene.

Beszterczebányai Első Magyar
Posztó- és Gyapjuáru-gyár Rész-
vénytársaság Beszterczebányán.

GYÁRT: Egyenruha posztót, szövetet, takarókat, pokrócokat és halinát stb.